

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ СИМФОНІЧНОГО ДИРИГУВАННЯ

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Музикознавство та композиція	
Курс	4	
Семестр	8	
Обсяг дисципліни (години / ECTS)	90 / 3	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Дяченко Юрій Станіславович
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/performing-musicology/choral-conducting/Djachenko_2022.pdf yuriyd_@ukr.net
Анотація	Навчальна дисципліна «Основи симфонічного диригування» спрямована на формування погляду на диригентську діяльність не лише як на комплекс функцій та напрямків роботи керівника творчого колективу, а як на частину еволюційного процесу світової музичної культури. Основу навчального репертуару складають шедеври віденських класиків і кращі зразки української симфонічної музики, що допомагає здобувачам вищої освіти глибше зрозуміти жанрово-стильові та образно-емоційні атрибуції музичного твору при створенні власних виконавських інтерпретацій. Завданнями цієї навчальної дисципліни є огляд історичних періодів становлення професійної диригентської освіти; вивчення різноманітних аспектів диригентської діяльності; знайомство з провідними диригентськими школами, особливостями їх	

	методичних принципів та персоналіями.
Мета дисципліни	Комплексна підготовка високопрофесійних фахівців у галузі музичного мистецтва із загальним рівнем обізнаності основ та напрямів диригентської діяльності. Навчальна дисципліна спрямована на виявлення і розкриття творчих можливостей здобувача вищої освіти для подальшої діяльності в якості диригента симфонічного оркестру. Для досягнення мети застосовується комплексний підхід, націлений на формування творчої особистості, яка здатна до самостійної диригентської діяльності.
Програмні результати навчання	ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності. ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів. ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію. ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом. ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.
Загальні компетентності	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК12. Здатність працювати автономно.
Фахові (спеціальні) компетентності	СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності. СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва. СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності. СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність. СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу. СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
Зміст навчальної дисципліни	<i>Тема 1.</i> Вивчення загальних положень з навчальної дисципліни «Основи симфонічного диригування». <i>Тема 2.</i> Науково-методичне обґрунтування базових знань

	щодо формування диригентського апарату. <i>Тема 3.</i> Вивчення метричних схем тактування. <i>Тема 4.</i> Різновиди афтактів, показ вступу інструментальним групам або окремим інструментам симфонічного оркестру, зняття фермат. <i>Тема 5.</i> Опанування мануальною технікою диригування. <i>Тема 6.</i> Диригування творами українських та зарубіжних композиторів XVIII – XXI століть у фортепіанній транскрипції. <i>Тема 7.</i> Вивчення музичних творів різних епох, стилів, жанрів. Вдосконалення технічної та художньо-виражальної майстерності диригента. <i>Тема 8.</i> Формування навичок самостійної роботи з оперною та симфонічною партитурою (спів окремих партій, виконання партитури на фортепіано); вміння передати оркестрантам змісту музичного твору та особливостей інтерпретації засобами диригентської техніки, слова, міміки. <i>Тема 9.</i> Основні завдання репетиційного процесу з симфонічним оркестром. <i>Тема 10.</i> Методичні рекомендації щодо проведення репетиційної роботи з симфонічним оркестром та солістом. <i>Тема 11.</i> Психологічний аспект роботи диригента з оркестром. <i>Тема 12.</i> Специфіка підготовки, організація та проведення відеофіксації концертної програми з симфонічним оркестром.
Види занять	Практичні, самостійна робота
Методи навчання	Словесний метод (дискусія, співбесіда, обговорення актуальних питань), практичний метод (практичні заняття, вивчення досвіду проведення репетицій та концертів відомими диригентами); робота з навчально-методичною літературою (вивчення найбільш змістовних сучасних публікацій); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання надає додаткові можливості для проведення дистанційних занять; самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає вивчення та аналіз симфонічних партитур, розв'язання диригентських завдань, а також підготовку нотного і відео матеріалів.
Форми та методи оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль (мак 60 балів): усне опитування, робота на практичному занятті, ситуаційні вправи. Підсумковий семестровий контроль (мак 40 балів): диференційований залік у 8 семестрі передбачає: 1. Диригування симфонічними творами українських та зарубіжних композиторів у фортепіанній транскрипції під

	час аудиторних занять або аудіозапису симфонічного оркестру в форматі онлайн-занять; 2. Усний аналіз відеоматеріалів відомих диригентів (фрагментів оркестрових репетицій або симфонічного твору у концертному виконанні). Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі освіти комунікують завдяки таким засобам, як Viber, Telegram; використовуються застосунки Google Meet, Zoom, листування через e-mail, посилання на google-диск. Від здобувачів вищої освіти очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	1. Кириленко, Я. О. (2020). <i>Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки</i>. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2. Кучерук, В. Ф., & Кучерук, Н. П. (2016). <i>Оркестрове диригування</i>. Вежа-Друк. 3. Мурза, С. М. (2019). Диригентський жест як об'єкт семіотичного аналізу. <i>Науковий вісник. Одеська держ. муз. акад. імені А. В. Нежданової</i>, 29(1), 42–51. 4. Пастушок, Т. В. (2021). Формування комунікативної культури диригента оркестрового колективу у процесі творчої діяльності. <i>International Journal of Innovative Technologies in Social Science</i>, 2(30), 25–29. 5. Шумський, М. О. (2022). Розвиток виконавської культури оркестрових диригентів у процесі магістерської підготовки. <i>Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв</i>, 3, 220–225. 6. Adenot, P. (2015). <i>The orchestra conductor</i>. Online since 22 November 2015, connection on 30 July 2019. DOI : 10.4000/transposition.1296

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Основи симфонічного диригування», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського 30 серпня 2023 року, протокол № 1.